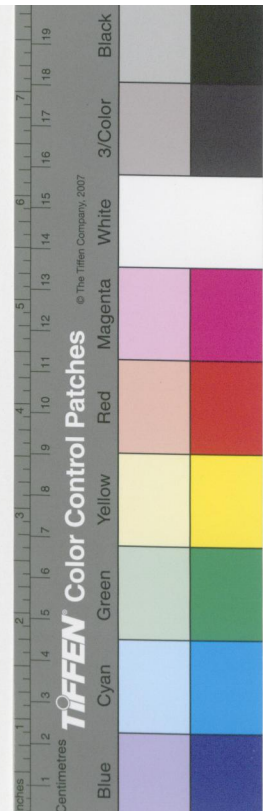

Berättelser om byar och gårdar: bebyggelsen
namngivningen, bebyggelse, samfundet
och naturförhållanden.

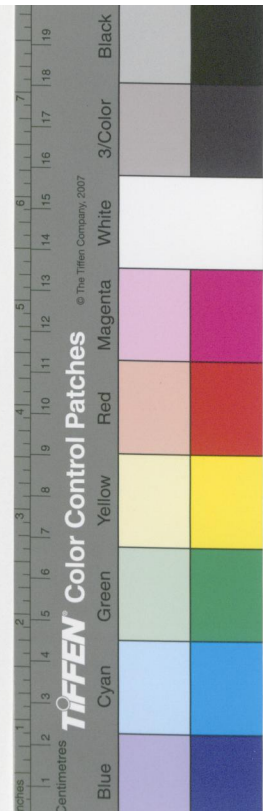
390

7. Om Kvinnundby i Kronoby.
8. Om bebyggelsen på Långö i Kronoby.
9. Om Långöby i Kronoby.
10. Om Långöby i Kronoby.
11. Om den första, som bodde på Sveins i Långöby.
12. Gården Långö på Långö.
13. Vanipän folket på Bodö härstammar.
14. Vanipän Nijosundborna komma.
15. Alder stället i Långö i Gamla Karby.
16. Varet första folket i Kronoby lott.
17. Riska hemman i Utter-Bräto.
18. Om Jumas i Utter-Bräto Riska.
19. Om Bäckars hemman i Kronoby.
20. Det första folket på Högås i Kronoby Högås.
21. Om den första, som bodde i Norby, i Kronoby.
22. Om Riska hemman i Kronoby Norby.

23. Om Laggväs i Kronsby
 24. Om den första isbyggaren i Päraby Svedbacka.
 25. Om Skutabacka i Kronsby
 26. Om de första, som bodde i Kronsby Kirijärvi.
 27. Om Hansas hemman i Kirijärvi Kronsby
 28. Om Kirijärvi Mattas i Kronsby.
 29. Om en firme, som bott i Kronsby Kirijärvi.
 30. Om falket vid Hammarforsen i Kronsby
 31. Om den förste, som bodde i Snäs i Kronsby.
 32. Om Snedastbackan i Snäs i Kronsby.
 33. Om Merijärvi i Kronsby.
 34. Om Huddabacka i Kronsby.
 35. Om Riffinnäja i Kronsby.
 36. Om Frjödö i Kronsby.
 37. Om Frjödö i Kronsby.
 38. Om första falket i Kronsby Jönsen.
 39. Om "Jönsens konung," Kistoffer
 40. Om Svedbacka i Jönsen i Kronsby.
 41. Om Jakas i Kronsby Jönsen.

42. Om Sjögård i Kronsby Jönsen.
 43. Om Skutabacka i Kronsby Jönsen.
 44. Om Kulbacka i Kronsby Jönsen.
 45. Huru byr. Knivsund har fått sitt namn.
 46. Vårå namnet Hätte och Hattgården i Kronsby upp-
 47. Huru Stor hemman i Hoppala fått sitt namn. kommit
 48. Huru Döragnis hemman i Kronsby Hoppala har fått
 sitt namn.
 49. Huru namnet Durras i Kronsby uppställt.
 50. Om Bjöns hemmans första namn.
 51. Huru namnet Masakolus byr uppkommit
 52. Vårå namnet Masakolus byr uppställt
 53. Vårå namnet Masakolus byr uppställt
 54. Huru namnet Torby i Kronsby uppkommit
 55. Huru Hoppala i Kronsby, Kråkås i Pederson och
 Fagerås i Lärne fått namn.
 56. Vårå fincke namnet Kokkolo uppställt.
 57. Om Brudforsen och Brudstenen i Kronsby G.
 58. Om Brudfallet i Kronsby.
 59. Huru Anders Låsefalk yttrade åt Anders Thyslenius.
 60. Om den förste, som bodde på Finnholm i Kronsby
 61. Om den starke karlen på Finnholm.
 62. Rinas gulben och Laferigulben.
 63. Huru man väntade på kungen i Kronsby Bygkata.

64. Var ungdomen i Lappst och Lörby förut
buktade slös.

393 65. Flakabackgubben, som skoddes med vargen.

66. Hur man fördades för från Hivijärvi i
Kronoby.

67. Hur långt sjön sträckt sig förut.

68. Om Konungartenen i Kronoby Högskola.

Om Kivisundby i Kronoby

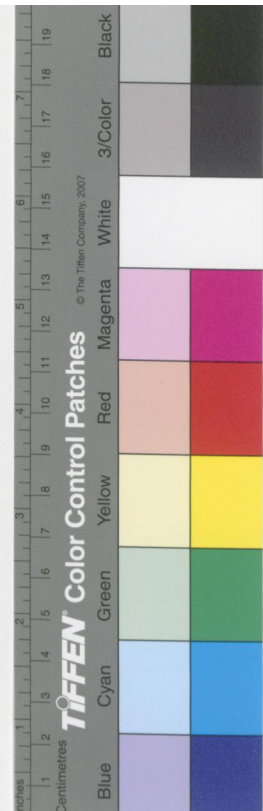
394

(Juhon Wiklund, 80 år, Kivisundby).

I Kivisundby har man först bott på Gam-
melgården. En annan bonde vid samma tid hette
Pelto, och han bodde på den plats, som kallas Pelto-
berget. När är Kulla ungefär på samma plats.
Pelto flyttade sedan bort till Pedersöja.

För omkring 200 år sedan flyttade man från
Gammelgården lägre ned till den plats som nu
kallas Mickfolk. Möjligen hette den förste, som
bodde där, Mickel.

Dessa alla var svenskar, men på Lästfolk
ska i forna tider ha bott en finne, och han har
ha varit fiskare tillika. Då han var finne, bröt
han starkt på finna, då han skulle tala svenska.
På tal om fiske ska han säga t. ex. ha sagt:
"Jä myki kender ja' han bysund, så vären ska

tu ka (-ga, ga) an appfyri ja (= och) höste ska tu
ka-n utfyri, ja värn ska tu ka-n ärars!
ja höste ska tu ka-n lä." 395

På Hagafalk sidan igen ska man allra
först ha bött på den höga backen, som nu Djup-
sund hemmen är på. Nedanför backen var
då förliden ett sund ut till sjön. In äber kallas
ännu Bättinden, och dit upp ska man ha rott med
sina båtar ännu i mitten ä 1700-talet. Nu
är det därifrån ungefär en vort till sjön.

"Liat avarz = på vinderidan.

Ed Storkocher och bryggerij de som den förtä
inbyggarna på länge. På den förtä ett man
därav att en lång bryggeri och de för tiden gill
bryggeriet. På den bryggeri en gångfly,
utan i stället för en bryggeri för en
trick, som ska vara utan bryggeri. En storkoch

En besättning på Långö i Kronoby.
(Fältskolläraren Sveins, Långö).
Kustfloden är nu utanför den plats, där de båda
arkarna. Mitt över från svenska sidan kom ett
fjällbåtslag. Först stannade en vid Näckesund,
och det förra sundet återstår nu endast en
liten nattenputt: Näckgräven. Sundet gick mel-
lan Långö och Långö längs efter rån. En
armen vid namn Sveins flyttade ett litet
stycke längre bort på den plats, som nu fortfa-
rande efter sin första ägare kallas Sveins.
Likaså kom ett fjällbåtslag över från Sverige
till Storkrokvik och bosatte sig där som den första
inbyggaren på Långö. Viken fick sitt namn
därav, att en lång brotig vik då för tiden gick
kring backen. Nu är där bara en "grungfly"
utan i innersta botten, vareit finns ett
träck, som ska vara "utan botten". Från Storkrok-

En berättelse om en fiskare i Kungälv
(föreläsning för barn, 1897)

Det var en gång en fiskare som bodde i Kungälv. Han var en gammal man och hade varit fiskare länge. Han hade en liten fiskbåt och fiske på den lilla vik som ligger vid Kungälv. En dag fick han en liten fisk som var mycket fin. Han visade den för sin son som var en liten pojke. Pojken var mycket glad och ville ha fisken. Fiskaren sa att han skulle ge honom fisken om han skulle hjälpa honom att fiska. Pojken sa ja och de gick ut på fisketur. De fiske länge och fick många fiskar. När de kom hem så fick pojken sin fisk. Fiskaren var mycket glad och sa att pojken var en riktig fiskare. Pojken var mycket stolt över sin fisk och visade den för alla sina vänner. Det var en lycklig dag för båda.

vik flyttade folket sedan till Lilla Krokvik, varefter
orkia fanns en krokig vik, som nu är igenvuxen.
Krokfloden är nu utanför den plats, där de båda
vikarna förenade sig. Båda ligger på den lilla
södra stranden, som ligger vid den lilla
bådan. På Lilla Krokvik eller Torsten ligger man
sist byggt och nu.

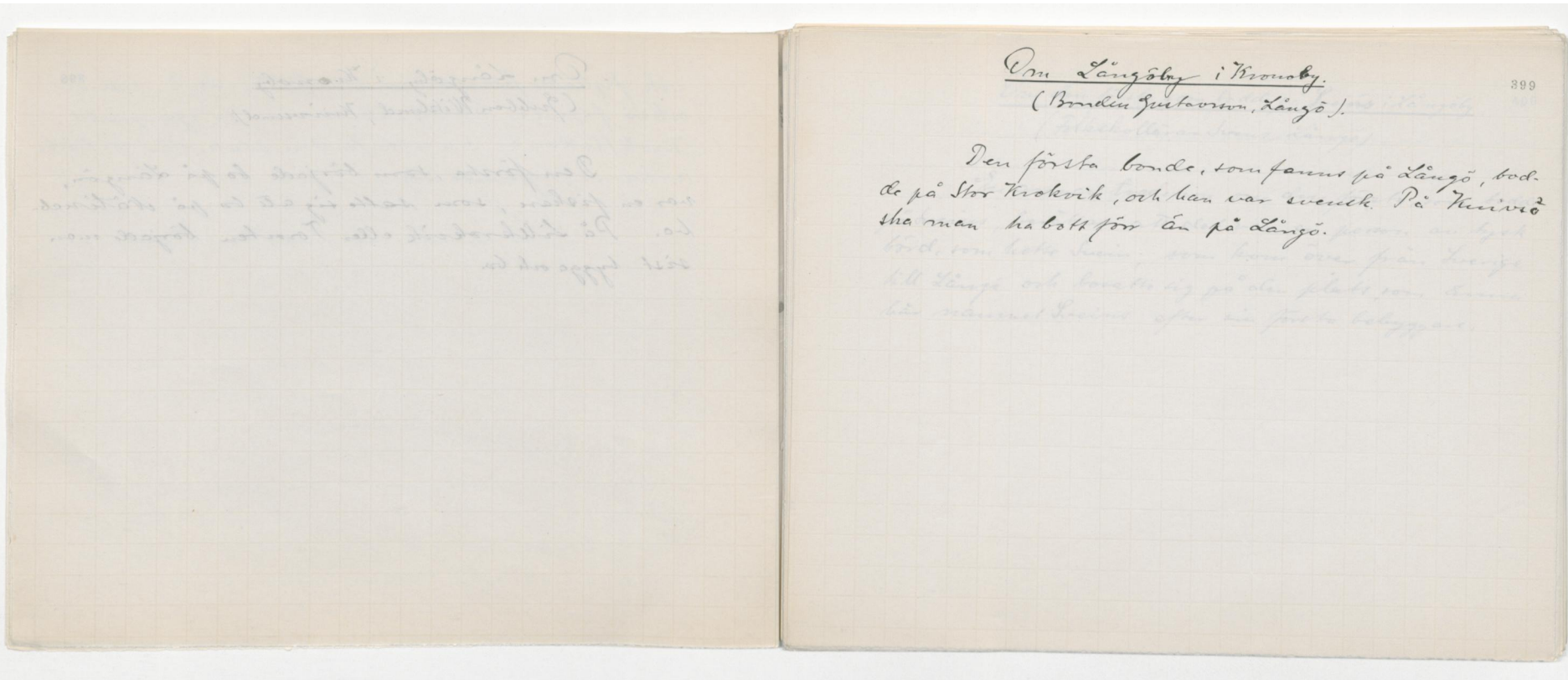

Om Långöky i Kinnoby.
(Gubben Wiklund, Kinnoby.)

398

Den första, som började bo på Långön,
var en fiskare, som satte sig att bo på Kätinab-
bo. På Lillkrökvik eller Tornten började man
sist bygga och bo.

Om Långöky i Kronoby.

(Bonden Gustavson, Långö).

399

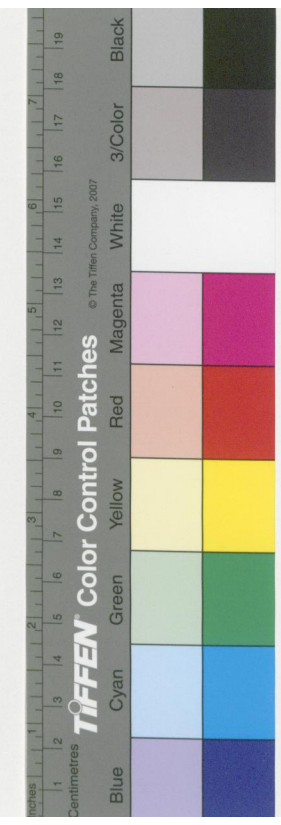
Den första bonde, som fanns på Långö, bodde på Stor Tröskvik, och han var svensk. På Kuvivägen har man haft för än på Långö. Den som bodde där, som kom över från Långö till Långö och bodde i en liten plats som Långö har närmast Långö efter sin första bebyggelse.

Om den första som bodde på Locius i Långö.
(Folketolläran i Långö)

Den första som bodde på Locius i Långö, var en person av tysk börd, som hette Locius, som kom över från Sverige till Långö och bodde sig på den plats, som ännu här nämnet Locius efter sin första bebyggare.

Om den första som bodde på Locius i Långö. 400
(Folketolläran i Långö)

En annan tradition om den första, som bodde på Locius, berättar att det var en person av tysk börd, som hette Locius, som kom över från Sverige till Långö och bodde sig på den plats, som ännu här nämnet Locius efter sin första bebyggare.

Gården Saari på Långö.

401

(Kronoby Långö)

Angående Saari gård berättar några, att den skall
vara äldre än Stor Krokvik, andra åter säga att
Stor Krokvik är äldre.

Utslag från Sverige.

Varipån folket på Bodö härstamma.
(Folkebillärens trems, Långö). 402

Till Bodö har som det första folket in-
flyttat tremsker, som kom som ett fäl-
lägslag från Sverige.

*För att kunna följa upp
 (Tolkibollarna i Sverige)*

*Till för att kunna följa upp
 (Tolkibollarna i Sverige)*

Vare från Njorundarna kommit
 (Tolkibollarna i Sverige, Långs).

Till Njorund, ^{ett Långs} nära Tjörne, ska folk
 ha flyttat från gamla Tjörneby trakten.

~~Handwritten text, mostly illegible.~~

~~Handwritten text, mostly illegible.~~

År 1846 stället i Saka i Gamla Karleby. 404
(Skonakeren Justar Niirsund i Niirsundby).

I Saka by har man allra fört bott på Björk-
backa, och dit kom folk samtidigt som en borat
sig på Niistranda.

~~Handwritten text, mostly illegible.~~

Varest första folket i Kromby bott
(Johan Lilljörk, Kromby).

405

Vid Knäppan i Päraby her första folket i
Päraby och för öfrigt hela den trakten å Kromby bott
kring den gamla kyrkan. På den siden var övre
delen å ~~Kromby~~^{Päraby} och trakten högre upp bara stora
skogsmarker.

Biska hemman i Vtterbråtö.

(Länder ^{Phantomen} Biska, 59 i, V. Bråtö, Kronoby.)

406

Biska har bara den äldsta gården i Vtterbråtö i Kronoby. Den första, eller ättvinsten en bland de första, som kom till Biska som bonde, lär ha varit en skeppsbjuggmästare Finnnernman. En tid bodde på Biska en kronofogde, som hade ett tegelbruk, men ~~en~~ jordbruket lär han inte ha brytt sig om. Sen kom det en vid namn Elias till Biska som dräng åt kronofogden och sen som lantbonde, och han var det som med allvar begynte ~~hållna~~ ^{på} jordbruket. När kronofogden dog köpte Elias hälften av statlet, och han ska nog ha köpt flera till och med, men vågade inte, fastän kronofogden under sin livstid berättat, att han fört ska få köpa så mycket han ville och fört där efter ska återstoden få sågas. Småningom har hemmanet redan delat i allt mindre delar.

Om Jumas i Väst-Bräste Biska.

(Leander Johansson Biska, V. Bräste, kronoby).

407

Min pappas farfar Johan, kom på 1700-talet
som nån från Öjan till Jumas. På den tiden fiskade
man i den sk. Tegelskern. Ungefär trehundra
meter därifrån är Fiskarnäset, där båtstället var.
På en västs avlång från Biska är kronobåtstället
Fiskarholmen, där en fiskare i forna tider ska ha bott.
Ett skeppsvan ska ha varit vid Fiskarholmen, som
nu är fashvuten med landet.

Om Bäckens hemmanen i Tronaby

408

(Tärdinman Lovisa Bäck, Tronaby).

Å Bäckens hemmanen är Daniels eller Jan-
nes, som det nu kallas, och Elias de äldsta gårdar.
na. Senare gården har fått namn efter en vid
namn Eliel, som för ^{omkring} 70 år sedan kom från
Piska och köpte gården.

Där gräfs de döda upp i jorden, men så väntar
de någon ledning i stället, och de kallas då
broden. Stället där andras på en plats, som den
ofta till minne i händelsen kallas Dödsstället.
Stället är den första platsen där man kan
jaga bygga i Tronaby.

Det första folket på Högnaäs i Thonoby Höpzsala.

(Husb. Daniel Högnaäs, Höpzsala i Thonoby).

409

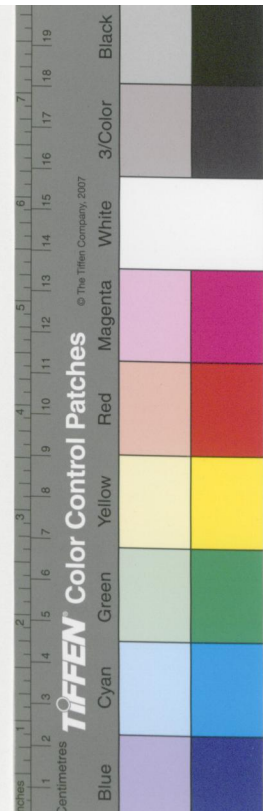
Först när de började arbeta på Högnaäs,
boratte de sig på en plats, som nu kallas Nässet. Det
var tre bröder, och två å dem kom till den plats,
som nu kallas Högnaäs eller Nynäs. De två började
där gräffa och arbeta upp jorden, men så råkade
de å någon anledning i strid, och då klubbade en
bröder ilijäl den andra på en plats, som där
after till minne å händelsen kallas Dödsstycket.

Nässet är den första plats där man bör-
jade bygga i Höpzsala.

Om de första som bodde i Norrby i Kronsby
(Husb. Björn, Norrby i Kronsby).

De första, som bodde i Norrby i Kronsby, var två
flickor, och de hade kommit över från Sverige och
stannade ner vidjön på Bråmehår. Nu är plat-
sen omkring två vest från järn. En åker där kal-
las Bodstycket, och där ska de ha haft sin åker.
Nu bor det ingen mera på den platsen.

Om Treiskas hemman i Kromby församling
(Husböndarne på Treiskas i Kromby).

411

På Treisk bodde en tid ett barnslöst förnuget folk, och det skänkte en tavla till Kromby kyrka, som föreställde Maria med Jesusbarnet. På den tiden fanns det endast en gård på Treisk.

I förnå dagar ska det ha bott en präst på Holm, och då var marken mellan Holm och Treisk helt och hållet oodlad, och den var så full i stenar, att man kunde hoppa från en sten till den andra från Holm ända till Treisk.

Om Lagnäs i Thorsby. *En utgåva*
(Folkhögskoleläraren A. Wäs, Thorsby.)

412

När den förste bosatte sig på Lagnäs, gick
havet ända dit upp, och han bosatte sig vid strö-
den eller laggen, och därav fick stället namnet
Lagnäs.

413

Till Sandbocka i Torneby Päraby kom den
första inbyggaren från Sverige.

Om Skrubblacka i Thronoby.
 (Hedens Holger i Thronoby).
 Till Skrubblacka i Thronoby ska en person ha
 kommit från Nederwetil. Ett hemman på Skrubblacka
 heter Kainu, och detta jämte Stålas är de äldsta
 gårdarna på Skrubblacka. Från Stålas har en del
 flyttat ut till Tärjörn.

Om Skrubblacka i Thronoby.
 (Hedens Holger i Thronoby).

414

Till Skrubblacka i Thronoby ska en person ha
 kommit från Nederwetil. Ett hemman på Skrubblacka
 heter Kainu, och detta jämte Stålas är de äldsta
 gårdarna på Skrubblacka. Från Stålas har en del
 flyttat ut till Tärjörn. Folk har varit på Skrubblacka
 och det var redan för Stora Opden. Man har
 hittat där diverse arkebiter och husgeråd,
 såsom en påsarvgräfs, en sadel och en grov. Stora
 folket som bodde där på platsen och bekvämt
 ligen redan under Stora Opden.
 Torger Gustavsson har varit så mäkta dödligt
 rädd och skrygg för folk att de sprang till skogs, och
 något folk kom nära honom. Tillhörande till den
 när folk kom från Thronoby by nära Thronoby
 för att tända på så bekvämt folket där såg och
 förde ut bekvämlighetsfolket i länarna, och de ska

Om de första som bodde i Kronoby, Kirijävi.

(Husb. Viktor Fridén, Kirijävi i Kronoby).

Om de första som bodde i Kronoby, Kirijävi.
(Husb. Viktor Fridén, Kirijävi i Kronoby).

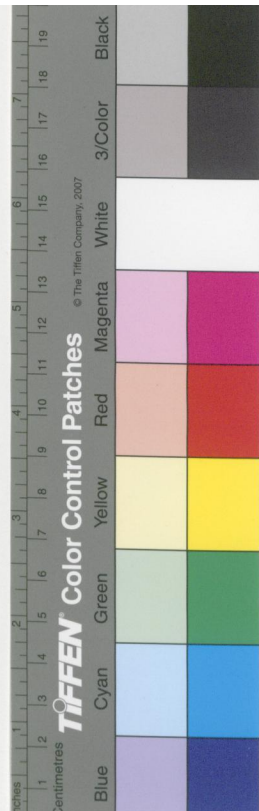
Om de första som bodde i Kronoby, Kirijävi.

(Husb. Viktor Fridén, Kirijävi i Kronoby).

415

En vest från Kirijävi opp längs bäcken finns en plats, som kallas Torgare eller Torgas (torgare) - samma namn har prästbostället i Kronoby. Där ska det allra första folket ha bott här i trakten, innan det fanns något folk här när byn nu är, och det var redan före Stora Opeden. Man har hittat där diverse arbetsredskap och husgeråd, såsom en pärongräffa, en sax och en gryta. Där folket sen lämnade denna plats är icke bekant, möjligen redan under Stora Opeden.

Torgas gretsunnä¹ lär ha varit så märkvärdigt rädda och skygga för folk, att de sprang till skogs, när något folk kom nära dem. Hålbärgnings tiden, när folk kom från Kirijävi by nära Torgas för att bärga lön, så behade folket där sötast och fröde åt hålbärgningsfolket i ladorna, att de ska

på äta där och inte komma till gårdarna och göra
illa åt dem. Eljes var det nog ett duktigt folk på
Torgas, som kunde arbeta bra. De hade bra betet åt
korna och duktigt med mjölk.

En äng heter ännu idag Torgasängen.

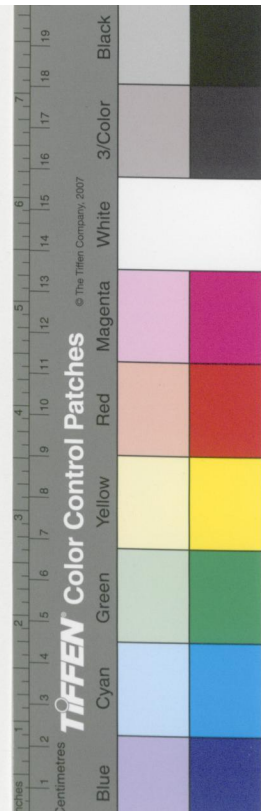
Udich gråtarna = flickorna. gråtarna står på ängen
på gårdsplanen, stället står en byggnad. Där
med träderna var hallet Hanses, så att han kunde
Hans. han jag ha. De fanns ännu när jag
vid sockenmägen utan hans en gångbädd. Där
fanns likheten, och man med hand binda den
längre ut och låsa den på välsarna, till
kom till sockenmägen.

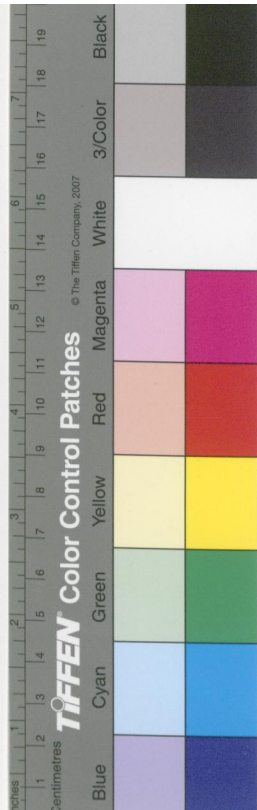
Skarpängstjärnan och Brännbacken var
de första åkarna, som dogt ut. På den första
platsen var så mycket skog, att den kunde
passa, som hette stället, så att jag kunde
"Plosten" var det som heter, medan
vilar" stället var en mycket liten bit, som

hade En Hansas hemman i Kivijärvi Kronoby.
(Maja Greta Hagglund, Kivijärvi i Kronoby f. 1817.)
med och jagade, och när de ska lyfta stolen på
sägbo. Min farfarfarfarfarfar var den förste, som
bodde här i Kivijärvi i Kronoby. Och han bodde
på gården framför Mågnattens. Man ser ännu där
på gårdsplanen, att där stått en byggnad. Huru-
net började man kalla Hanses, så att han hette väl
Hans, kan jag tro. Då fanns inga väg från grästen
vid sockenvägen utan bara en gångbräda. Då man
förde likkistor, fick man med hand binda den snett
längs en stång och bära den på axlarna, tills man
kom till sockenvägen.

Skarpängsgården och Brännbacken var
de första åkrar, som degräpade upp. På den förra
platsen var så mycket stenar, och därför bråkade
farfar, som hette Matt, säga åt pojkarne sine:
"Plocken nu bort småstenarna, medan ni
vilar!" Matt var en mycket liten karl, men

Om Kivijävi dattas i Kronoby.
(Tiktors Andemors, Kivijävi i Kronoby.)

419

Tillböryan med när Kivijävi bara
tillhåll för sådana som brände fjärdalar, men
sen kom det en Matt från Mäsjär i Kronoby
och slog sig ned på den plats som nu kallas
Mattas, men för lär det likväl ha bott folk
på Hansas.

En Matt, som dog år 1779 kallades "kas-
samar", emedan han skötte om Kronoby-Tär-
jävi kommuns kassa.

Om en firma som bott i Kramby Kirijärvi
(Tikta Anderson, Kirijärvi i Kramby)

Till detta öfver har Kirijärvi varit
ett af de mest betydande handels-
platser i Kirijärvi i Kramby
och det är en af de mest betydande
platser i Kirijärvi i Kramby
och det är en af de mest betydande
platser i Kirijärvi i Kramby
och det är en af de mest betydande
platser i Kirijärvi i Kramby

Om en firma som bott i Kramby Kirijärvi
(Tikta Anderson, Kirijärvi i Kramby)

420

Före storskiftet på 1700-talet ska det ha bott
en firma i byn, men han flyttade sen bort. Sen
någon efter honom har man namnen Fin-
nas mösten, Finnaaisien och Finnahegen.
Fåga andra firmor ska ha bott här i byn.

Om folket vid Hammarfossen, i Karesvåg
(Matt Björklund, Njögårds i Karesvåg församling).

421

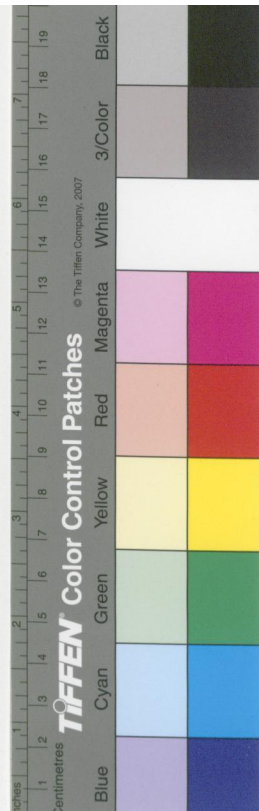
Vid Hammarfossen, högre upp med än,
bedde först folk, och de hade litet åker där. Platsen
kallade de för Snöd. Sedan ha flyttade de till en
annan plats och kallade den Snäre, och där är nu
Snäre hemmanen. Sen på den tiden ha de haft
svårt, emedan det då för tiden ska ha varit där
lite björkenod (björkensod). Man brukar ha det
sinnat om honom, att "Så har flyttat till Snöd"
sen ska ha ha flyttat till något bruk söderut
om det nu var var Hammarfossen eller något an-
nat vid man inte, men han efter kommande
förmånen blev på Njögårds församling
i Karesvåg.

En den förste, som bodde i Snåre i Krossby
(Vikbruderna, Kirijani i Krossby).

422

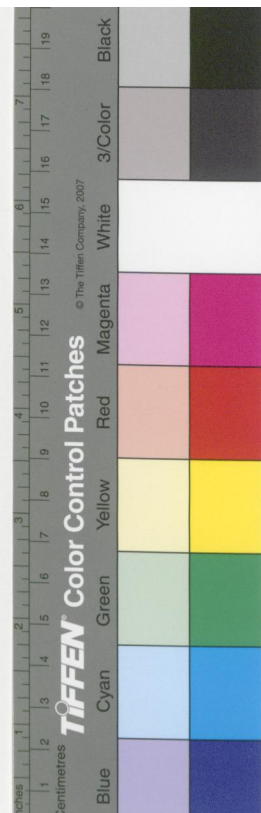
Den förste, som bodde i Snåre i Krossby hette
Flod, och han hade kopparsmedja vid Krossby i
"Tammarsfören". Han bodde på andra sidan än på
den plats, som kallas Borgbacksliden. Sedan flytta-
de han till Snåre, som på den tiden ska ha hett
Snod, emedan det då för tiden ska ha varit där
täte björksnöd (björksnöd). Man brukar ha det
nimmot om honom, att "Flod flyttat till Snod".
Sen ska han ha flyttat till något bruk söderut,
om det nu ser var Tammarsfors eller något an-
nat vet man inte, men hans efterkommande
fins ännu kvar på Kirikes i Snåre.

¹ = björksnår.

423

Till Smedastbackan flyttade en ifrån Snare Da-
vids efter storckiftet på 1700. talet, hy på kartan,
som då uppgjordes, finnes det icke upptaget. Att
å den släkten ha varit smeder, och för den skull
har man börjat kalla backen för Smedastbackan.
Lund, som varit högt upp i landet in i skogen
finnes där ingen hy, om det nu är liten hy,
som man brukade vara i för ett skjutet vägar.
Man brukade göra man å den där Backlund
man har alltid brukade med ett skytte och läskade sty-
ta vägar, men ingen hy fick. Man hade skitt an-
ken så att skottet ska bli varmt i hand, det var
vägar en och vada vid den, och så aldrig någon
man i skogen, men aldrig den vägen, var så nära.
Backlunda i skottet kunde för till Thorsby
gång en och back stäp för på runda, och så den

Om Menjåvi i Kronoby.
(Kust. Erik Menjåvi, 74 år, Kronoby).

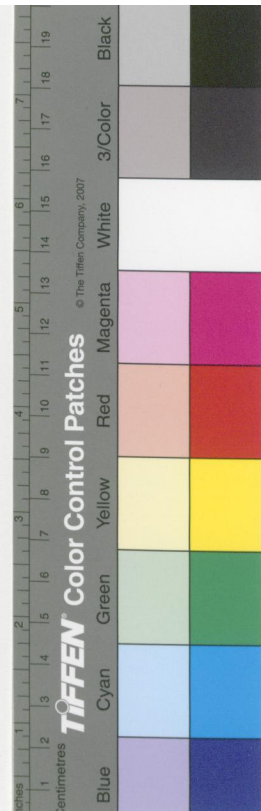
62A

Gammelgården ska vara den äldsta gården i Kronoby Märgå, och där ska ha bott en finne opp i pån landet. Sen delades denna gård i två, och den andra kallades Nygård.

Från Nygård flyttade sedan en, som hette Backlund, på ner till högre opp i landet in i skogen. Då fanns där ingenting annat än en liten koja, som han brukade vara i för att skjuta vargar.

Man brukade göra mer å den där Backlund, när han alltid bråkade med sitt skytte och låtsade skjuta vargar, men ingenting fick. Han hade stått snarast så, att skottet sku brinna å, med det samma vargen var och röde vid den, om och aldrig någon var i kajan, men aldrig kom någon varg så nära.

Backlund i skedenmetil hörde för till Kronoby. En gång var en kare där på vandring, och då han

Om Hudabacks i Kromoby.

(Anders Tengvist, Hudabacks i Kromoby).

426

På Hudabacks var först ett torp nära en göl som kallas Hudagölen. Sen år 1798 flyttade en som hette Johan Hagglund hit ut som den första bonden. Hans namn och årtalet, när han kom hit finns inbrygget i en sten nära gårdplanen. Stället kallas därför vanligen Hagglands. En liten pojke hade han, som hette Hirsik, och han var så liten att de måste binda fast honom i korean, då de börde från Kyrkbyn till Mäsjö, för vägen var då ännu förskräckligt dålig. Från Gamme Mäsjö var ingen väg alls hit upp, utan man fick komma roende med ån. Vid Mäsjö hade man sina båthus och härräder ännu för femton år sen. På samma ställe stannade också folket från Jönken, när de ska ner i socknen.

Om Riffinöja i Kronoby

(Anders Löngrist, Hudabacka i Kronoby).

427

År 1911 på hösten kom några skogstjänare upp till Riffinöja eller Riffinöjabacken sökt eller ej varit upp i skogen från Hudabacka. Där hittade de omkring trettio stycken ungefär en halv meter höga, en och en halv meter långa och en meter breda känkiga stenkärl. När de öppnade en sån käng, hittade de där skallar å djur, antingen hästar eller kor, somliga var mindre och andra större, och över benen var aska och kol. Omkring de där kängarna syntes ha varit likadant något stengärd. En omkring settis är gammal gubbe påminnde sig, att han som litet barn märkt likadant spår å åker där. Runt omkring finns stora, blöta mossar, så att backen alldeles liknar en å i en ijd, var om också namnet påminner. Lantbrukare har påstått, att plåten är omkring femton meter över havet.

Om Fröjdö i Kronoby.

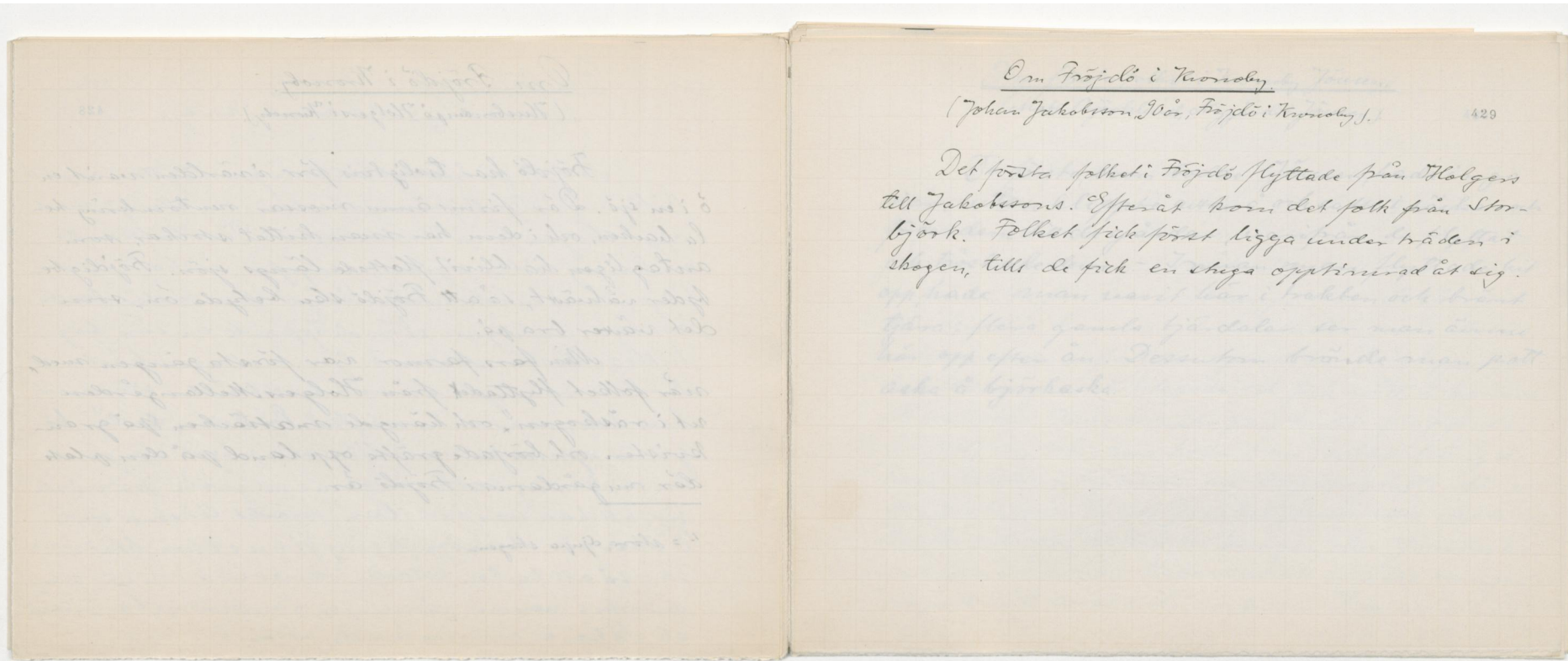
(Husbrändgård i Holgers i Kronoby).

428

Fröjdö har troligtvis för i världen varit en ö i en sjö. Där finns ännu mossar runt omkring hela backen, och i dem har man hittat stöcker, som antagligen ha blivit flottade längs sjön. Fröjdig betyder nålhuävt, så att Fröjdö ska betyda ön, som det växer bra på.

Min fars farmor var första gången med, när folket flyttade från Holgers Mellangården ut i raskogen¹, och hängde matsäcken på grankvisten och började gräfsa opp land på den plats där nu gårdarna i Fröjdö är.

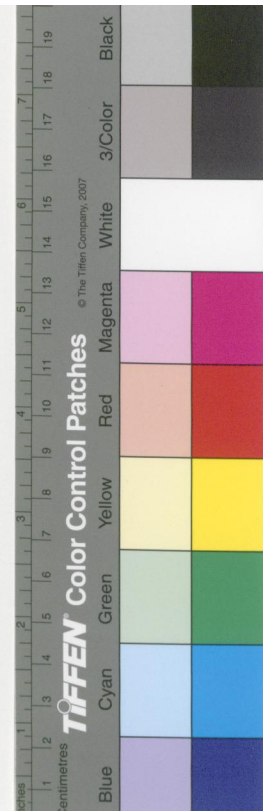
¹ = stora, djupa skogen.

Om Frjölde i Thorsby.
(Johan Jakobsson, Vår, Frjölde i Thorsby.)

429

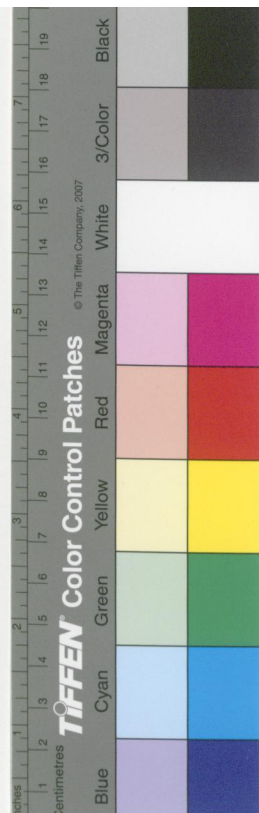
Det första folket i Frjölde flyttade från Tholgers till Jakobssons. Efteråt kom det folk från Storbjörk. Folket fick först ligga under träden i skogen, till de fick en skiga optimerad åt sig. De hade sedan varit där i trakten och hade flera gamla gårdar där man kunde ha upp till en. Dessutom kunde man plocka i björkarna.

Om första folket i Troröby försam.
(Mats Björklund, Stiggårds försam.)

430

De första som bodde i församlen hade inga
när, utan klippte asten å och satte i säckar och
fröde dem till de gårdar, varifrån de flyttat
och bröskade dem. - Innan man flyttade hit
opp, hade man varit här i trakten och brönt
tjära; flera gamla tjärdalar ser man ännu
här opp efter än. Dessutom brände man pott-
aska å björkaska.

Om "Jönsens konung", Kristoffer.
(Johan Byghata, Kronsby).

431

Min farfarfar Johan hade många pojkar. En, som hette Kristoffer, for till Jönsen och började arbeta där. Han matte ut åt sig på gården en fjördingtuag åt alla håll, som han ämnade ha för sin räkning, men icke socknen hindra honom att arbeta där, när det var socknens samfällas egendom. Kristoffer for då till kungen och klagade och fick rätt å honom att arbeta. Inte visade han ändå papperen åt någon, när han kom hem, utan hängde bara haken i gräven och började gräva där på den plats, som kallas Jambel Jönsen eller Apleundi. Han började sen kallas för kungen eller Jönsens konungen, när han hade varit till svenska kungen och fått rätt mot hela socknen. Han arbetade

432
opp åt sig så stort hemman, att där var halft
mantals skatt. Efteråt kom David dit från
Björknummen och bosatte sig ungefär tre
veckor från Knutoffer, men han tyckte ändå, att
David kom för nära, och det var alltid gråt emot
han dem. Kungen var nog också sän, som var snål
och inte gärna umade åt någon annan någon-
ting. Om en började grästa på ett ställe, så vips
var han på famnen ifrån och började grästa
så mycket han hann undan den andra. Nysgärra
husbonden h. ut. började grästa på Forshacken åt
Davidsbacka till, men Kungen dit och började gräf-
ta på båda sidorna om backen. Han bråkade ha lika-
som till ordpråk: "Allt som ä grönt så ä roth (smut),
Kungen talte inga nymodigheter: en å söner-
na var lentpolis. Längs sen när han kom och bäl-
sade på hem, tog han mössan å huvudet och lade den på
bordet, och då började fadern gråla på honom och tyck-
te, att han låtsade vara för mycket fri och började införa nya seder.

Om Davidslacks i Jönsten i Kronoby

433

(Husk. på Davidslacks i Jönsten, Kronoby).

Först fanns det ett hemman i Päraby, som hette Björk. Sen delades det där i två delar, Storbjörk och Lillbjörk. Nu gäing fanns det två bröder på Lillbjörk, ena hette Matt och den andra David. Matt stannade på faderns gård, men David flyttade ut hit till Davidslacks i Jönsten. Han fick vara under bräns vid skattefri från kronan för utflyttningens skull. Lillbjörkarna kom och hjälpte honom att gräffa opp lika mycket åker, som de hade vid Storbjörk.

Davidgubben fundrade ut maskiner och verktyg, som inte andra hade. Invid vägen nära Davidslacks fanns en backe, som kallas Ötbacken, och där hade gubben en ^{druckning} kvarn, men han hade ofta att gå ^{druckning} hit drä den där kvarnen, liksom

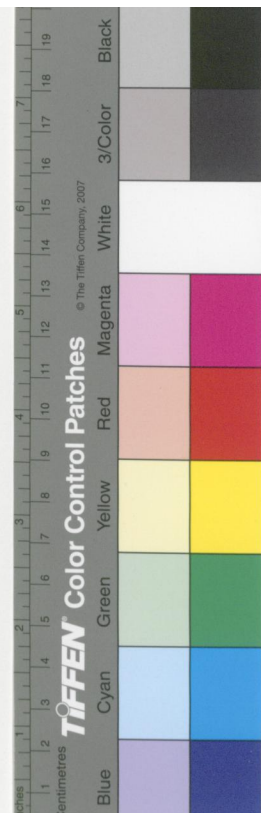
434
Men nu dras ett bröckverk och därför kallade fol-
ket den för att kvarnen. <sup>Man hade haft stolar i närheten som tygdes och placerat dem på höjden så att kvarnen blev gä-
stfri</sup> Jalu hade han tittat
på att göra en sån kvarn. Men för per tiotal
år sedan var kvarnbyggnaden kvar, men nu
är det bara en stor stenhop på platsen. Davids
son var likadan som far sin. Det fanns en bä-
cke, som kallas Sägkvarnsbäcken, och där hade
han byggt en sägkvarn, som hade vättelverk
och dreas med våder. Han sågade där allt
som han behövde för eget husbehov. Både två
ville vara helt och hållet oberoende å andras
hjälp. Både var de svarvare och gjutare och kunde
för resten alla möjliga hantverk.

David gulben var en mycket skämtsam
gubbe. Engång berättade han åt pigan sin, Koj-
sa hette hon förresten, att han hade hittat en sil-
verkanna på Fornabla mark, som sku ha blä-
vit gömd där under ofredetider och som sku ha

varit värd 200 riksdaler. Det där kunde inte
Kajsa hålla för sig själa, utan berättade det för
andra, och så blev David ständ inför rätta.

När inte fick man på honom, att han hade lit-
lat någon silverskanna. Bara en ny glänsande
bleckdryfta hade han, som han skojade med
och sade åt Kajsa, att var en silverskanna.

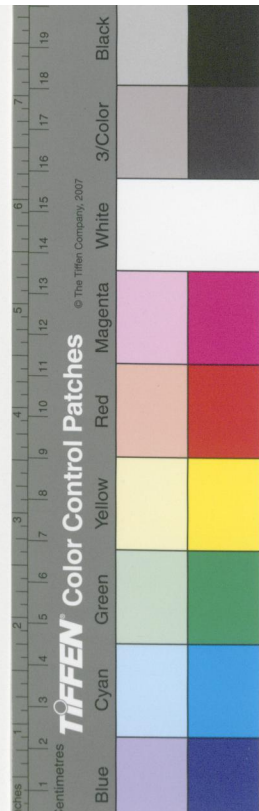
Före David hade en, som kallades Knistof-
fer, flyttat till Jönken, och därför var Knistoffer
arg på David och sku göra honom åt honom på
allt möjligt sätt och ville inte låta honom gräf-
ta upp land åt sig heller. Imman David flyttade
dit från Lilljörsk, så hade man väl haft små
ängsbastur byggda där och kommit dit upp för
att bärja hö. En äng, som är ungefär en verst
från Davidsbacka oppat kallas Bastuängen.
De första åkrarna, som man sedan gräftade
opp kallas Storskycket och Kvärnåkern. Holo-
ken kallas för Storsjöbacken.

436
Som exempel på hure elak och harnigig
Kristoffer kunde vara mot David och hans folk
berättar man, att han inte ens ville låta folket
från Davidelachs färdas fram förbi Kristoffers.
Engång sku Davids piga Kaja gå ner till bäcken, för
att sen därifrån fara längre fram. Det fanns nämligen
ingen väg då till Jönsen, utan man brukade mest
färdas så att man först gick till bäcken och sen
for med den till Jönsen abban och därifrån vidare
med ån. Genom skogen fanns nog också en gång-
bräda längs med vilken man ledde hästen och hade bör-
doma på hästryggen, men den vägen var så blöt och slän-
dig. Först för fortio år sen började man göra kavelbr-
ar över den blöta mossarna. — När nu Kaja kom till
Kristoffers, var han där emot henne och höllt med yxa,
så att hon måste vända om, men så kom David, och då
måste Kristoffer igen vända om. Årnu efter dæden sä-
ger man, att Kristoffer gjorde harm åt David.

437
För omkring sjuttio år sedan flyttade en son,
som hette Matt Björklund, från Davidsbacke,
till Kronoborg i Karelen. Han hade en liten häst
krake och radade sina tre barn och gummaman
jämför sina tillhörigheter i härran. I sällskap
med honom för en torpare från Björnbacke i
Kronoby, och han hade åtminstone sju barn,
som han släpade med sig den långa vägen.
Sannolikt för det flera från Färjån till Kronoborg.
Gjint genom inlandet för de, ända till de
kom fram dit de ännuade sig.

U = Cheekuma.

Om Jakas i Kronoby församling.

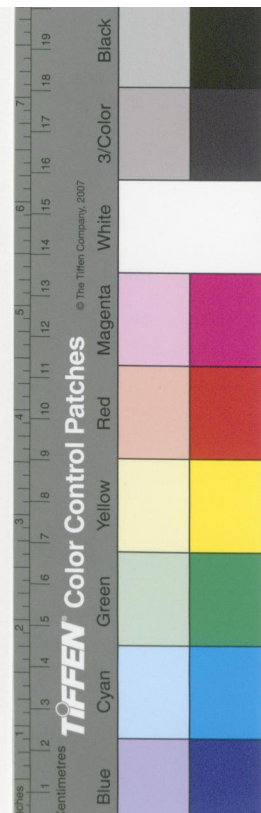
(Matt Björklund, 65 år, Skogård i Jönköping, 438)

Man vet inte alla varifrån folket flyttat till Jakas i Kronoby församling, men yngre är nog den gårdens än Kristoffers. De som bott på Jakas ha alltid varit annerolanda än annat folk i församlingen. Folket här i byn är guslett och storräddt, men jakasborna ha alltid varit mindre till värdsten, mörkletta och borta i ögon. Tillämningslaget hade varit förunderligt sömniga, dumma och tröga. Allt vad de gjorde, gjorde de på slarv. Det ser därför ut som om jakasborna sku ha varit utau alldeles annat folkslag än andra byer, som hörtammare från svenskar, men inte såg de ut som finnar heller. På grund av gårdens dåliga skötsel märkte de lämna sitt hemman, som nu är delat mellan Skogård och Danvalla församling. En här lever ännu på den gamla Jakas släkten, och han är lik de andra, men är dessutom alldeles fögallig.

Om Nygård i Kinnoby försam.
(Allt Björklund, Nygård försam i Kinnoby).

439

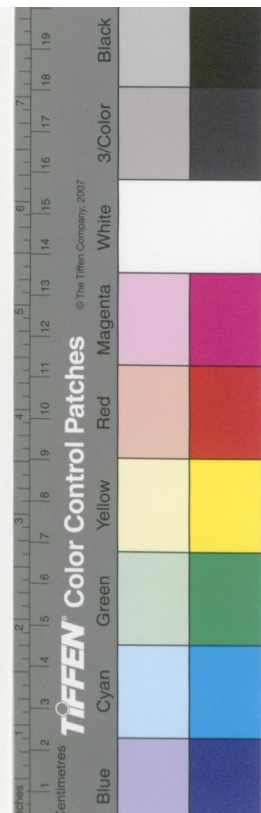
Den första, som blev bonde på Nygård, hette
Carl Andersson. Han hade det först som nybyggare
och fick det sedan år 1795 utbrukt till hemman. Han
ska ha kommit från Jakas, men hade troligtvis
kommit dit som småg närifrån socknen. Han
ska han hade kommit från Myrskogen, ty också
därifrån ska det ha kommit folk till försam.

Om Skutnabba i Kromby Jönsen.
(Matt Björklund, dögård i Jönsen).

440

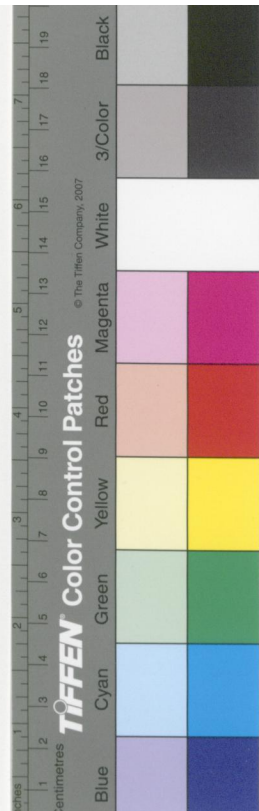
Till Skutnabba i Jönsen i Kromby flyttade en
från Skuthälla i Päraby, som hette i s s, men
han kom senare än Kristoffer och David. Man
hade fönt varit från Skutnabba till Skuthälla för
att slå hö på åkermarkerna. Detta mindes ännu
en fjuttio års gubbe, som dog för par år sen.

Om Kullbacka i Kronoby församling.
(Matt Björklund, församling i Kronoby).

441

Till Kullbacka här i församling flyttade en,
som hette Jukke från Ljilick i Över Bräntby. In-
nan han fick något hus optimerat åt sig, så han
ha bott i en jordkula, och så började man kalla
platsen för Kullbacka eller bara Kullen.

442

Sundet mellan Kvissund och Långöbyen har fört betet Kvissund på grund af sin form, som liknar en kniv; nu heter det Bysund. Byen invid började man därför kalla för Kvissunds byn eller bara Kvissund.

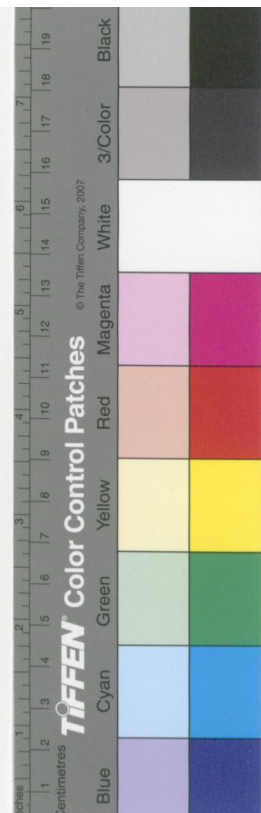
Väru namnen Slotte och Herrgården

i Kronsby uppkommit

443

(Ferdinand Louis Bäck, Bäckers i Kronsby).

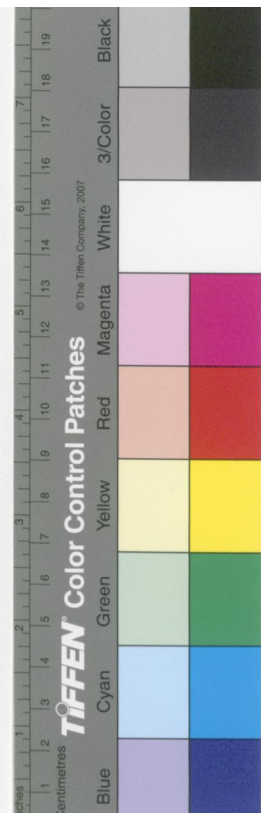
På Slotte eller Herrgården i Ntt. Brättoby i
Kronsby har landshövdingen Jön i väsliden bott.
Väru har stället börjat kallas Slotte eller i lagligt
tal Herrgården. Ett äkerstycke kallas Trädgårds-
lindan, och där har landshövdingens trädgård
 varit

(Folkhögskoleläraren S. Wäs, Kronoby).

444

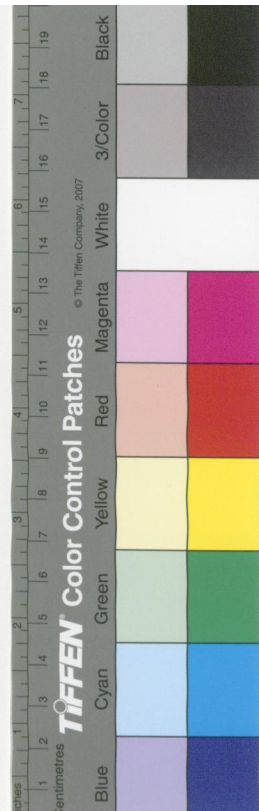
Stor hemman i Thorsby Högskola ska ha
fått sitt namn efter en herremann vid namn Store,
som ska ha ägt hemmanet.

Men Dörögrip herrnan i Kronoby Flapp-
lala har fått sitt namn.
(Erik Dörögrip, ^{Kronoby} ~~Lappala~~ i Kronoby).

445

Dörögrip eller Dörögrip herrnan har förut
hetat Dyrögrip, och detta namn ska det ha fått i
följande anledning: En person ska ha råkat i tjö-
nöd på den tid, då sjön stäckt sig mycket högre än
i våra dagar. Nuvarande Dörögrip herrnan var då
en kolme. Personen kom i land där vid denna
kolme och kallade platsen Dyrögrip, emedan det var
dyrt att få gripa tag i där. Samma man borste
sig ten där på kolmen, och sålunda fick platsen
sin första inbyggare.

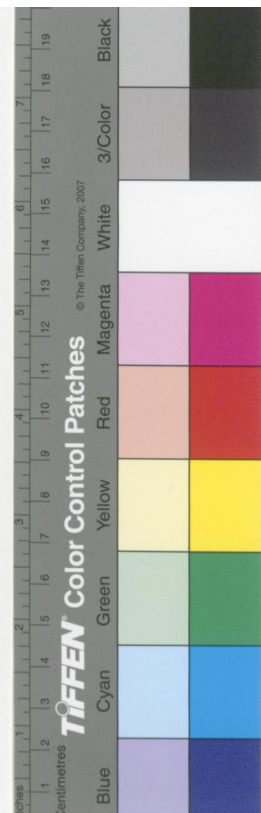

Man namnet Durras i Kronoby, upplätt.
(Folkhögskolelärar A. Wiis, Kronoby J.)

446

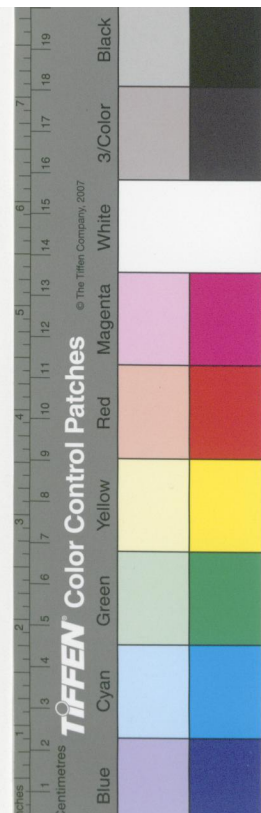
Mellan Abbor och Hemmet hemman i Kronoby
Hoppala brukade man för i världen fiska. Ingång
vittjade en gammal gubbe från Abbor sina fångst
redskap där. Då lär han ha fått en abborre och so-
pade åt husbonden på Hemmet, som bodde mitt-
 emot: "Hemmet, kom och se hur abborr durras (dör-
ar) i kassen." När han erhölet han namnet Dur-
rarn, och Abbor hemman har kallat Durras
allt sen dess.

U = durras

447

På Stutasberget hittade en kvinna för några år sedan en tegelsten, som var mycket större än de, som vi har i våra dagar. På stenen stod Björnö, och det ska vara Björn hemmars förra namn.

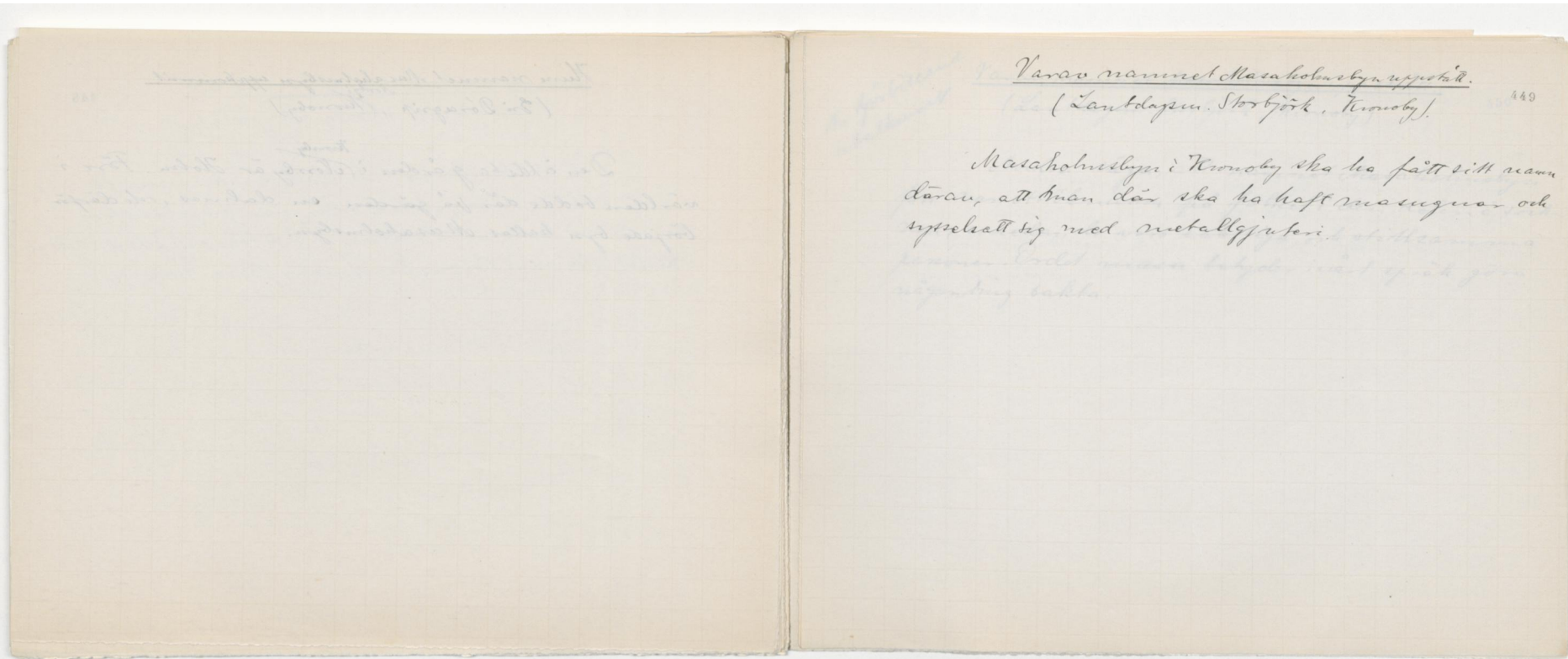

Thun namnet Masaholmsbyn uppkommit
(En Doragrip, ^{Horsby} Horsby)

448

Den äldsta gården i ^{Horsby} Horsby är Holm. För i
världen bodde där på gården en dalmas, och därför
började byn kallas Masaholmsbyn.

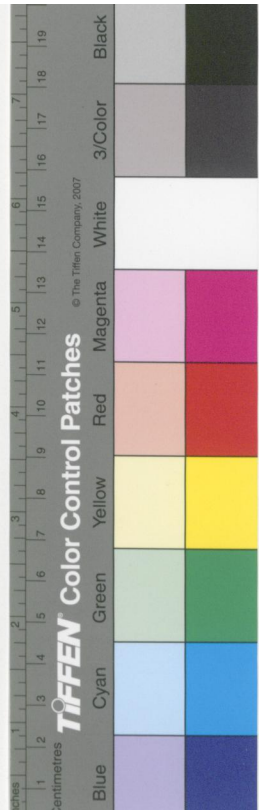

Varav namnet Masaholmsbyn uppkom.
(Lantdagarna, Stortjärn, Kromby).

440

Masaholmsbyn i Kromby ska ha fått sitt namn
därav, att man där ska ha haft masugnar och
sytt till sig med metallgjuteri. Stortjärn
finns vid masugnar och det är en
sägning bakom.

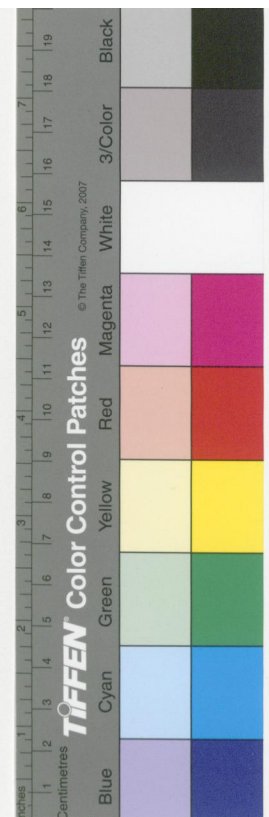
Handwritten text, mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side.

*Ar förbättrade
utskänket*

Varar namnet Masaholmsby upptätt.
(Lantdagst. Storbjörk, Kronsby).

450

Andra säga, att namnet Masaholmsby
för var ett ökenamn på folket i den delen i sock-
nen, emedan de voro saktliga och stillsamma
personer. Ordet masa betyder i vårt språk göra
någonting sakta.

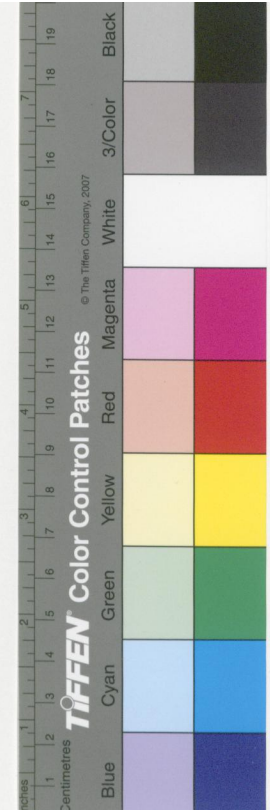
Thun namnet Norrby i Kronoby uppteckning
(Erik Löfving, Norrby i Kronoby)

Thun namnet Norrby i Kronoby uppteckning
Erik Löfving, Norrby i Kronoby

Thun namnet Norrby i Kronoby uppteckning 107
(Erik Löfving, Norrby i Kronoby)

Norrby, som på 1860-talet förenades med Kronoby, har sitt namn därav, att den var den nordligaste byn i Pedersöre församling, till vilken den därför förenades.

Thun namnet Norrby i Kronoby uppteckning
Erik Löfving, Norrby i Kronoby

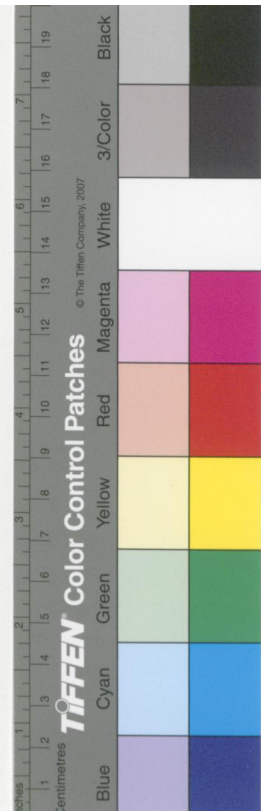
Thun Hoppsala i Thonoby, Kråknäs i Pedersöre 452
och Fagerlös i Larmsjö fält namn.
(Skonckaren Gustav Kvivund i Kvivundby).

I Thonoby i Hoppsala by bodde en person, men
han tyckte inte om sig där, utan beslöt sälja gården
och flytta till Pedersöre Kråknäs. Så frågade man
honom vad han sku göra, då han gjorde sig i ord-
ning att flytta. "Ja ska' köpa o' sälja", svarade
han, och därav fick man namnet Hoppsala. Så
bodde han sen en tid på Kråknäs, men var inte
länge där heller. Nu frågade man honom, var
för han inte ville vara där heller, och därpå svar-
de han, att inte andra kunde bo där än kråkon-
na, och så fick platsen namnet Kråknäs. Sen
flyttade han till Larmsjö Fagerlös. Man frågade
honom vad han tyckte om platsen, varpå han svarade:
"Det är ett fagerlös", och då o' uppstod namnet. Där
stannade han sen.

Våra finska namnet Kokkola upptäckt.
(Utsnitt från Gustav Thunberg).

453

Ända från Keltia och Lohitei färdades
man för till Pedersöre kyrka. En väg gick över
kyrkbacken i gamla Karleby landsförsamling, och
backen kallades för Kokkola. Vid vägen
stod en stor tall, som en örn hade sitt bo i.
Finnarna, som för förbi, började kalla platsen
Kokkola, för örn är på finska Koko. Sen började
kalla hela trakten där omkring med samma
namn Kokkola.

Om Brudförsen och Brudstenen i Thronby.
(Folkekyrkoförest. Joh. Klockan, Thronby).

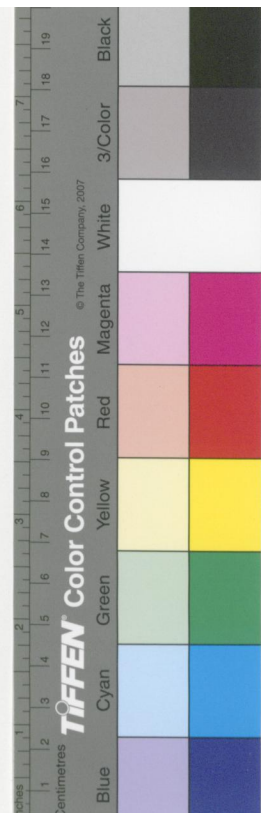
En af de gamla kyrkorna i Thronby, som
är byggd af sten, och som har varit
i bruk sedan den första tiden af
Kristenheten. Den har varit i bruk
så länge som man kan minnas, och
den har varit i bruk så länge som
man kan minnas. Den har varit i bruk
så länge som man kan minnas, och
den har varit i bruk så länge som
man kan minnas.

Om Brudförsen och Brudstenen i Thronby.
(Folkekyrkoförest. Joh. Klockan, Thronby).

404

I en nedan för Thronby kyrka finns en förs,
som kallas Brudförsen och i denna en sten, som kal-
las Brudstenen. Namnet ska ha uppkommit där-
an att ett brudpar under en färd i år omkommit
där.

En brud ska ha fallit där, och blivit begravd där.

Om Brudfallet i Kronoby.
(Folkhögskoleförel. Joh. Klafars, Kronoby.)

En vägen mellan Kronoby och Bäckby i Öst går en bya-
väg. På ett ställe går vägen över en liten bäck. Där
konstligrätt är en liten fors, som kallas Brudfal-
let. Likt namnet skedd den ha fallt på grund där en
en brud ska ha fallit dör och brutit benet av sig.

Om Brudfallet i Kronoby.
(Folkhögskoleförel. Joh. Klafars, Kronoby.)

455

Mellan Kronoby och Bäckby i Öst går en bya-
väg. På ett ställe går vägen över en liten bäck. Där
konstligrätt är en liten fors, som kallas Brudfal-
let. Likt namnet skedd den ha fallt på grund där en
en brud ska ha fallit dör och brutit benet av sig.

Thine children Lassefolk, thadist children Thylclerius.

(Skonabure. Gustav. Tuvinsand, 66 år, Kronoby.)

456

Min farfar berättade, att det hände sig, då
man skrevade Gamla Karleby kyrka, att en bonde
Anders Lassefolk slog kanten av någon sten där.
I närheten stod Anders Thylclerius och såg på,
och då menade Lassefolk, när han högg till med
måkarn: "Hör du, kaima där, akta snus-
hornet ditt!"

Anders Thylclerius var något av en snickare. Han gick till
skuggeluggen och såg på den som han såg. Han
hörde någon kall vid snus, och han gick fram
och såg på den. Han såg på den som han såg. Han
såg på den som han såg. Han såg på den som han såg.
Han såg på den som han såg. Han såg på den som han såg.
Han såg på den som han såg. Han såg på den som han såg.

Perman arbetade som snickare i många år.

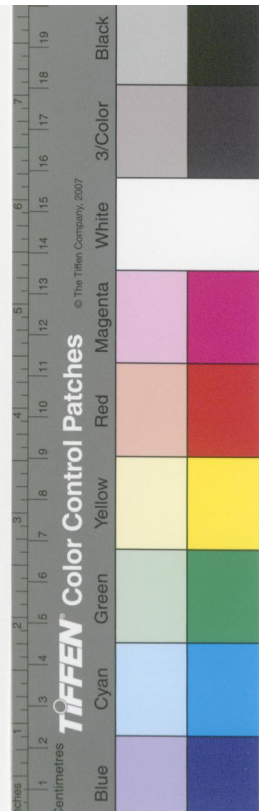

Den första bonden på Finnerholmen i Kronoby
 (Södermanlands län, Kronoby).
 Den första bonden på Finnerholmen i Kronoby
 har varit en firma från Vindala. Han hade varit med till
 härnästelagen med virke i slutet av april månad. Föret
 tog slut, och han hann ej tillbaka i tid. Han beslöt då gå
 och höra av vetterberande, om de behöfde en s. k. "ha-
 lunk" eller hantlangare vid skeppvarvet. Han visste
 nog gäla, att han var okunnig i timmermansarbete och
 ville därför ha något annat arbete. Han gick till
 skeppbyggmästaren och frågade å honom, om han be-
 höfde någon karl vid varvet, och han gav firman
 ett jakande svar. Nu funderade den där son, vad
 han sku göra med hästen, då han inte hade råd att
 föda den, men efter en stunds funderande beslöt
 han sälja den, och det gjorde han också.

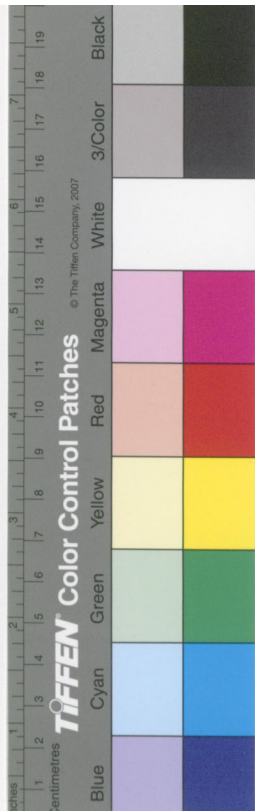
Om den förste som bodde på Finnerholmen i Kronoby
 (Södermanlands län, Kronoby). 457

Den första bonden på Finnerholmen i Kronoby har
 ha varit en firma från Vindala. Han hade varit med till
 härnästelagen med virke i slutet av april månad. Föret
 tog slut, och han hann ej tillbaka i tid. Han beslöt då gå
 och höra av vetterberande, om de behöfde en s. k. "ha-
 lunk" eller hantlangare vid skeppvarvet. Han visste
 nog gäla, att han var okunnig i timmermansarbete och
 ville därför ha något annat arbete. Han gick till
 skeppbyggmästaren och frågade å honom, om han be-
 höfde någon karl vid varvet, och han gav firman
 ett jakande svar. Nu funderade den där son, vad
 han sku göra med hästen, då han inte hade råd att
 föda den, men efter en stunds funderande beslöt
 han sälja den, och det gjorde han också.

Firman arbetade nu ten per månader som

458
han tillångare på Skeppsvaret, men tröttnade småningom vid dylikt arbete och önskade sig hem för att bruka jorden och började gå hemåt. På sin vandring från Jaksholmen, där Skeppsvaret var, ser han större och mindre holmar, som är obebyggda. Han undersöker jordmånen och beskaflenheten, finner den var bra och beslutar stanna där. Han bygger åt sig en liten bastu och börjar gräpta åt sig åker och särråg. Så skördar han nästa höst så mycket ren, att han inte behöver köpa till bröd. Efter en tid gifte han sig med en flicka från trakten. Platsen kallas ännu i dag för Finnholmen.

Om den sterke karlen på Finnholmen.
(Folkhögskoleläraren P. Wul, Kronoby.)

459

På Finnholmen ska fördom ha bott en ovanligt stark karl. Han berättas under ett krig ha dödat två ryssar och grävt ner dem vid Kläversten (Klovistjärn) vid landsvägen. Där lär för ha brukat spöke. För sina slagsmål måste han en tid hålla sig borta hemifrån.

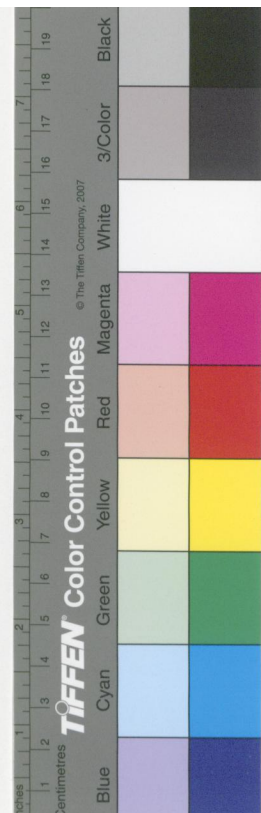
Vid Håstolandet ska han ha kuggit åt sig skugutimurer.

Rinas gubben och Safaris gubben

(Husb. på Treisk i Kronoby Norrb.)

460

Det kunde för i världen två gubbar, som
lämte skaffa sig riktigt stora egendomar. Den
ena, Rinas gubben, boratte sig i Låpplaks och den
andra, Safaris gubben, på Holm, och så sken de kö-
pa alla gårdar, som fanns däremellan och bilde
en stor gård. Men det gick så sned dem slutligen
att vardera blev alldeles utfattiga och kom på
sorknen.

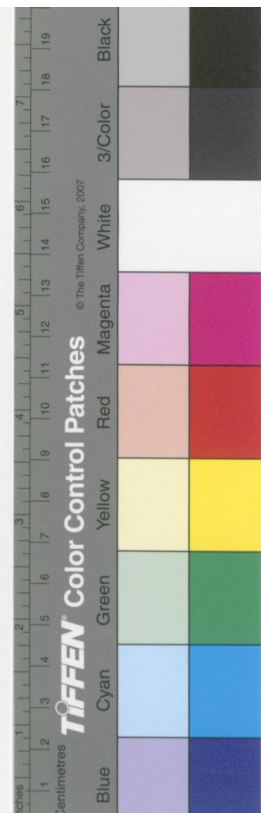

Man man väntade på kungen i Kronoby Byrkata.
(Johan Byrkata, Kronoby).

461

Man väntade på kungen i Kronoby flera dagar. Man hade på Byrkata en stor mörk häst, som sken ridas med i kungens svit, ty en sken från Byrkata följa med kungen. Det var i bästa hösttiden, så att flera dagar gick förloade, men det blev aldrig något ridande å, ty kungen reste inte så storartat, som man trodde. I stället förde han med sig allt möjligt, både smickare, smeder och andra hantverkare, att de sken kunna reparera, om något gick sönder.

Kungen stannade på Brännbäck, och där sken en privatlotter, som var gift med en bonde på andra sidan ån, bjuda på någon förtäring åt kungen, men han stannade så liten tid, att han inte kom att få något. Han stog inte alls ut vagnen, och man visste därför

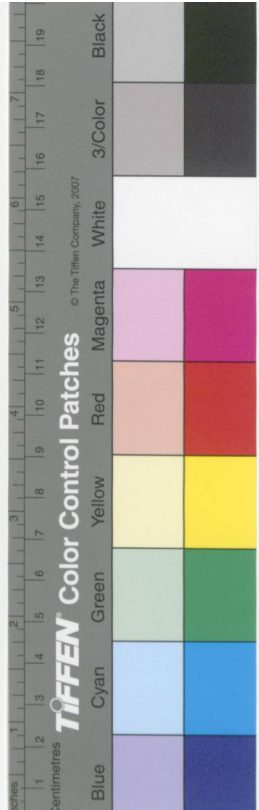

inke oss var han satt. Min pappa var och att se på
kungen, men när liten pojke då och hade sin manna
med sig. Kvinnorna lär alla ha stått med stick-⁴⁶²
sinnen i handen, och kungen hade förundrat sig
över vad man sku göra med så mycket strumpor.
Han förklarade då för honom, att prästen alltid
sku få ett par strumpor, då lysning uttogs. Pal-
mannen sku ha strumporna med sig eller ordispenger
1/2 mark. Denna sed var rådande ännu för om-
kring tjugu år sedan.

463
Vår ungdomen i Lappala och Norby
frutbrukade slätt.

(Här b. Björn, Norby i Norrbys län)

Nära en stor sten, som kallas Burekastan,
enredan den runkar, då man står på ena sidan,
brukade för ungdomen på Lappala i Pedersö
och Norby samlas och slåss med varandra.

Flakabackgubben i Tärjå som slodder med vargen.
(Mats Wiklund, fögfärd i Torroby Tärjå).

464

På Flakabacka i Tärjå leude för hundra år
sedan en gubbe, som hetto Mats. Han var liten och
stäckboj, men väl grov. En afton var han ute på
bryn (d. v. s. fantbräppen) och kastade ikt vatten. Då
kom en varg och rusade på honom, men gubben fick
prangen i örona och drog in den i förstun. Slutligen
tröjste han
vargen då kom folket ut och klubbade i hjäl vargen.
Så mycket fick gubben bräka med den, att han
spattade blod flera veckor efteråt.

"dial. staho" = kort

Thuru man färdades för från Kivijärvi i Kronoby

(Maja Jöns Haggblom, 75 år, Kivijärvi i Kronoby).

465

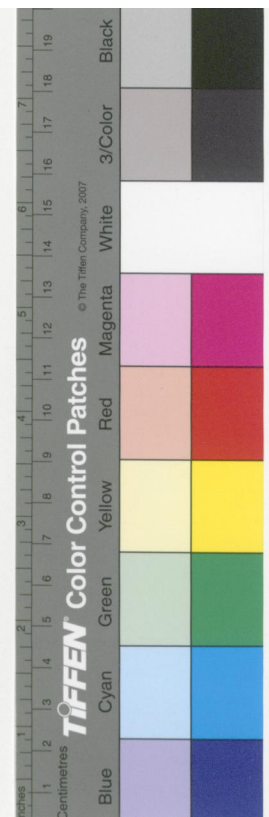
Första kilen som det bodde folk här i Kronoby
Kivijärvi kunde man sommartiden här färdas med båt
långt ännu till Mälaren och sen med häst. Landsvägen,
som man sen byggde, är nog ända åtminstone om-
kring tvåhundra år gammal. Den måste då ha gett
ginsar än nu. Man ser nämligen ännu gamla ka-
velbroar längs en dålig skogsväg, som går girt ut
till sockenvägen. Där ser man broar över Smala-
sundet och Storsundet. Nu är där bara diken,
men förr har det varit sund mellan sjöar. Mossar
finns det ännu på båda sidorna. Man kunde inte fa-
ra med hästar fört bollar, utan med stäpor.

För måste det ha varit mycket mera här och
sjöar här ännu, ty de flesta bacher kallas öar, t. ex.
Rissö, Håjsö, Grånsö, Pissö, Spinnarsö, Fulsö (= Fogelsö)
och Brötsö. Indel kallas Sund. I Järnmosen

Tack för den lilla boken som jag fick i gårdagen.
 Den är mycket intressant och ger en god öfversikt
 af de olika släktstämorna. Jag har varit med på
 många sådana och det är alltid intressant att se
 hur de olika släktstämorna har utvecklats.
 Jag har varit med på många sådana och det är
 alltid intressant att se hur de olika släktstämorna
 har utvecklats. Jag har varit med på många sådana
 och det är alltid intressant att se hur de olika
 släktstämorna har utvecklats. Jag har varit med
 på många sådana och det är alltid intressant att
 se hur de olika släktstämorna har utvecklats.

hittade man för omkring tre till fyra år sen en stock-
 flotte med iskuerna borta. I närheten fanns
 Krökj.

Det skedde sig för ungefär fyra år sen och
 på en liten flod. Vid tre till fyra år sen
 hade man varit där och vid tre till fyra år
 sen hade man varit där. Det skedde sig för
 ungefär fyra år sen och på en liten flod.
 Det skedde sig för ungefär fyra år sen och
 på en liten flod. Det skedde sig för ungefär
 fyra år sen och på en liten flod. Det skedde
 sig för ungefär fyra år sen och på en liten
 flod. Det skedde sig för ungefär fyra år sen
 och på en liten flod. Det skedde sig för
 ungefär fyra år sen och på en liten flod.

Hur långt sjön sträckte sig fömt.

(Erik Döragnis, Norrby, Norrby)

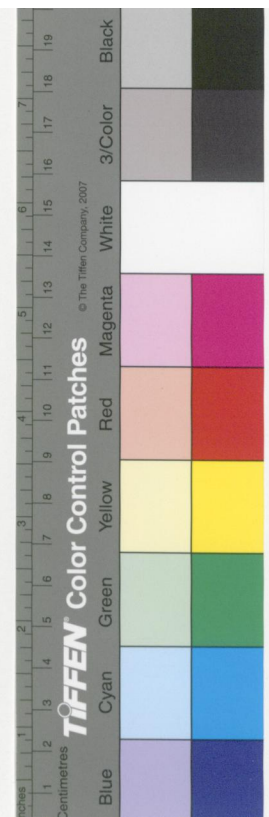
467

För sträckte sig sjön mycket längre inåt land än nu för tiden. Vid Treisk boden t. ex. ska man ha haft sin båthamn, och vid Döragnis hade man skeppslaggen. Då man har gräpat här nedanför gården, har man hittat mycket järnbultar. Vid Håst-ön har man också haft skeppslaggen, liksom vid Lön- skär och Hållörn. Jakob Sjöman från Döragnis var två gånger till Stockholm med ett fartyg, som var byggt på något av dessa namn. Ena gången var samtidigt med Gustav IV Adolfs kröning. Det sista fartyg, som Norrbyborna byggde, byggde de tillsammans med Brä- daboarna i Peders vid Brädaaboens grundst.

Upe i Norrby har man på flera ställen hittat läm- ningar av fiskeredskap, i Maramossen har man t. ex. hit- tat florn. Vid Gers hemman har man haft sin båt-

[Faint, mostly illegible handwritten text on the left page, possibly bleed-through from the reverse side.]

133
plats vid ett berg, som kallas Jersarberget, och där
byggde man också båtar. Vid Antas berget näro
för byggde man ~~ett~~^{stora} fartyg. Vid Sikegrundet, som
nu sammanhänges med fastlandet, har man
får i Norrby fiskat sik, och därav har också plat-
sen fått namnet.

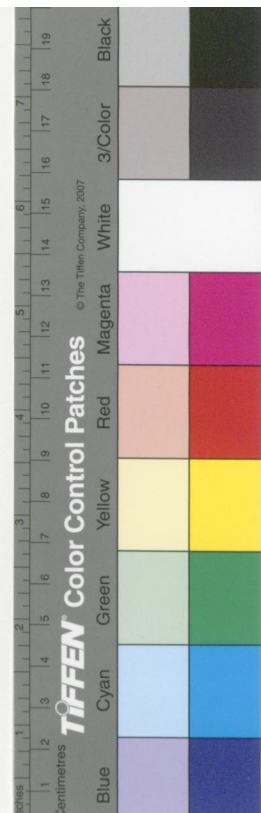
Om Konungastenen i Kronoby Hoppssala.

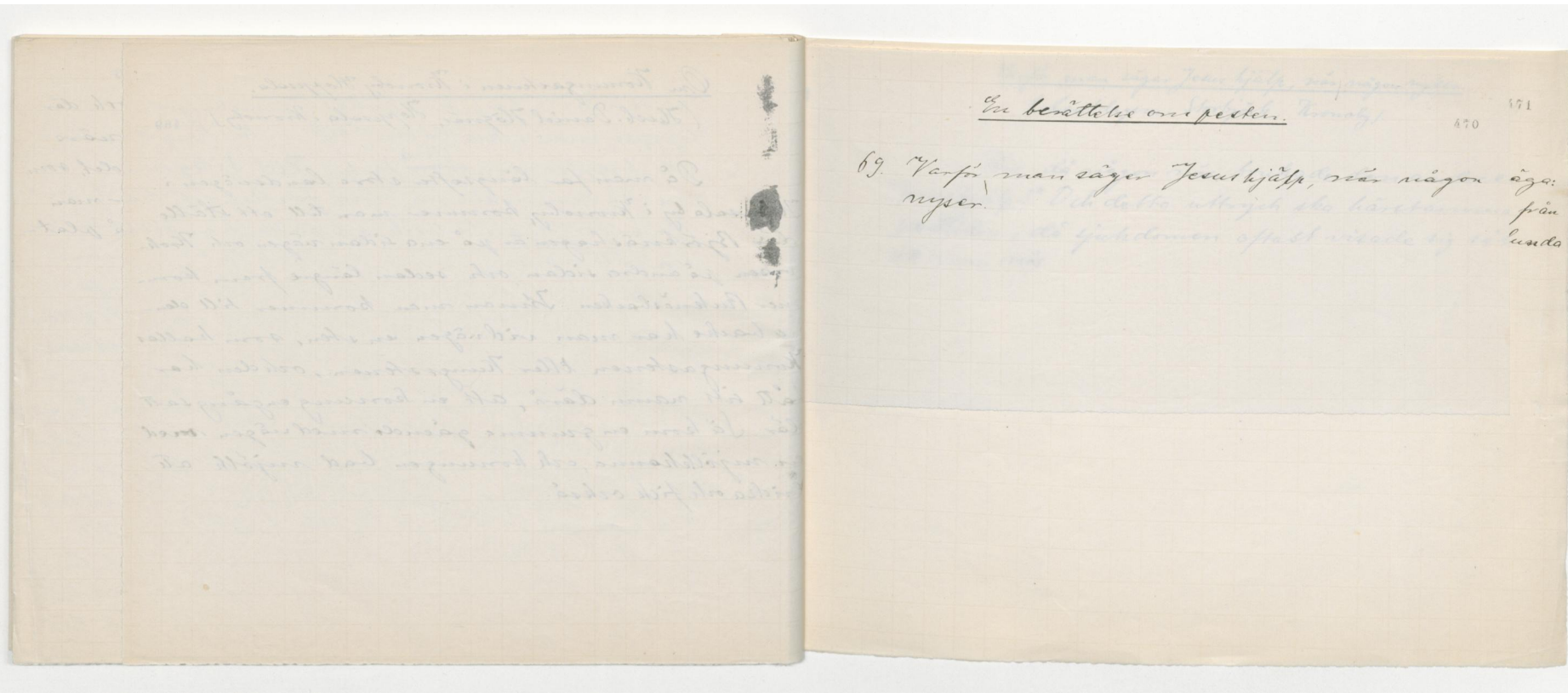
(Husk. Daniel Högnäs, Hoppssala i Kronoby). 469

Nå man far längs efter stora landvägen i
Hoppssala by i Kronoby, kommer man till ett ställe,
där Björknäsströmen är på ena sidan vägen och Trösk-
viken på andra sidan, och sedan länge fram kom-
mer Rucknäsbacken. Innan man kommer till den-
na backe har man vid vägen en sten, som kallas
Konungastenen eller Kungstenen, och den har
fått sitt namn där, att en konung engångs gått
där. Så kom en grumma gående med vägen med
en mjöllekanna, och konungen bad mjölket att
dricka och fick också.

171

äga:
från
Lunda

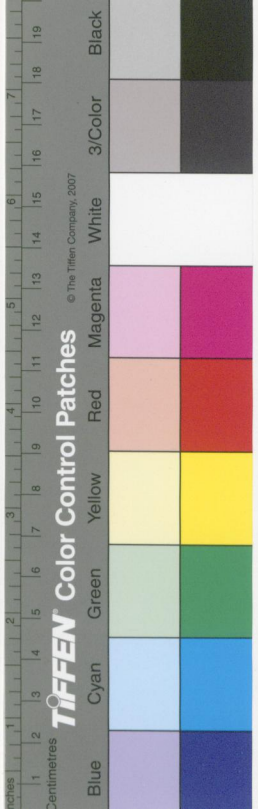

En berättelse om pesten.

470

69. Varfr, man säger Jesushjälps, när någon äger:
nysen.

Vårfa man säger Jesus hjälpa, när någon nyler.
(Lantdagarna. Storbjörk, Tronaby).

471

För då någon nös, brukade den andre säga:
"Jesus hjälp!" Och detta uttryck ska härstamma från
pesttiden, då sjukdomen oftast visade sig sålunda
att man nös.

